

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Nulsituatie en te toetsen hypothese	4
3	Resultaten	6
3.1	Restafval	6
3.2	GFT	9
3.3	Droge en herbruikbare materialen	11
3.4	Papier	13
4	Bewonersonderzoek	14
5	Conclusie en aanbevelingen	17

1 Inleiding

Op 1 januari 2012 is in de gemeente Dalfsen kern Hoonhorst de pilot: simulatie afval inzameling 2020, *Hoonhorst zegt DAG* gestart. In deze pilot wordt het totaal pakket aan maatregelen zoals beschreven in het beleidsvoorstel ‘Van Afval naar Grondstof, van Visie naar Aanpak, van Betalen naar Belonen’ van juli 2011 in de praktijk getoetst.

De aanname achter het nieuwe beleid is dat de burger het succes bepaalt. Wanneer de burger op een juiste manier in staat wordt gesteld zijn afval te scheiden dan zal hij dit ook doen. Dit is vertaald naar een hoger service niveau op de herbruikbare deelstromen (grondstoffen) en een lagere service voor restafval. De doelstelling van de pilot is een restafval vermindering tot 30 kg per inwoner en een substantiële groei in de gescheiden inzameling van de deelstromen, GFT, plastic en papier, in een tijdsbestek van 12 maanden.

Om de effectiviteit van de maatregelen te kunnen meten is in 2011 voorafgaand aan de pilot een nulmeting gehouden. In deze rapportage wordt op basis van de resultaten van het eerste halfjaar 2012 een prognose voor geheel 2012 gemaakt en vergeleken met de nulsituatie.

Deze halfjaarrapportage is gebaseerd op een rapportage geleverd door het bedrijfsbureau van ROVA op 9 juli 2012.

¹© Foto Hemmo Hagedooren, genomen ballonvaart 13 september 2012

2 Nulsituatie en te toetsen hypothese

De pilot wordt uitgevoerd in Hoonhorst, gemeente Dalfsen. De pilot is gestart op 1 januari 2012 en wordt gedurende een jaar gevolgd. De te toetsen hypothese in de pilot Hoonhorst luidt : “hogere service op grondstoffen en ontmoediging van restafval leidt tot grotere bereidheid bij inwoners om grondstoffen gescheiden aan te bieden”.

Gegevens Hoonhorst

	Totaal Inwoners	Totaal aansluitingen	Kern aansluitingen	Buitengebied aansluitingen
Populatie	1821	723	267 = 37%	456 = 63%

Per 1 januari 2012 zijn onderstaande maatregelen ingevoerd.

	Tot 1-1-2012		Vanaf 1-1-2012	
	<i>kern</i>	<i>buitengebied</i>	<i>kern</i>	<i>buitengebied</i>
rest	<ul style="list-style-type: none"> Huis aan huis 1 maal per 2 weken afrekening per lediging 		<ul style="list-style-type: none"> wegbrengen naar ondergronds verzamelstelsel 	<ul style="list-style-type: none"> Huis aan huis 1 maal per 4 weken
GFT	<ul style="list-style-type: none"> Huis aan huis 1 maal per 2 weken afrekening per lediging 	niet	<ul style="list-style-type: none"> Huis aan huis 1 maal per 2 weken nultarief 	
Kunststof	<ul style="list-style-type: none"> Huis aan huis met zakken 1 maal per 4 weken 		<ul style="list-style-type: none"> Huis aan huis met minicontainer Uitgebreid met droge en herbruikbare materialen 1 maal per 4 weken 	
Papier	Carnavalsvereniging De Hoonhakkers haalt het oud papier elke 1 ^e vrijdag van de maand huis-aan-huis op in de bebouwde kom van Hoonhorst met een kraakperswagen.	Het oud papier voor de Baron van Dedemschool kan men op werkdagen brengen bij 2 locaties: Diezerstraat 7 en Zwarteweg 4.	<ul style="list-style-type: none"> Huis aan huis met minicontainer 1 maal per 4 weken 	

Om de effectiviteit van de maatregelen te kunnen meten gaan we uit van de situatie in 2011 zoals vastgelegd in het nulonderzoek pilot Hoonhorst. De effectiviteit wordt gemonitord op basis van de onderstaande meetgegevens:

Monitoren	Te monitoren op
Effectiviteit: bijdrage aan de doelstelling van afvalreductie en behoud van grondstoffen	Hoeveelheid ingezameld restafval en het aantal aanbiedingen per huishouden
	Samenstelling van het restafval
	Hoeveelheid ingezameld GFT en het aantal aanbiedingen per huishouden
	Hoeveelheid ingezameld papier en het aantal aanbiedingen per huishouden
	Hoeveelheid ingezameld kunststof en andere droge en herbruikbare materialen en het aantal aanbiedingen per huishouden
	Percentage nuttige toepassing

- Ten behoeve van de nulmeting zijn sorteeranalyses gedaan naar de samenstelling van het restafval. In juni 2012 is wederom een sorteeranalyse gedaan. In deze halfjaarrapportage geven we weer wat de effecten zijn van de proef, aan de hand van een sorteeranalyse van het restafval (gewenste afname van grondstoffen in het restafval).
- In deze halfjaarrapportage wordt ook het resultaat van het bewonersonderzoek weergegeven. Het tweede bewonersonderzoek, de zogenaamde één-meting, is in juli 2012 gehouden en heeft specifiek gekeken naar draagvlak, kennis, houding en gedrag.
- De resultaten worden getoetst aan:
 - de doelstellingen zoals vastgelegd in de beleidsnota “van afval naar grondstof van idee naar aanpak, van betalen naar belonen”²
 - de nul-meting
 - de resultaten in Staphorst, Steenwijkerland en Olst-Wijhe³ waar met ingang van 1 januari is gestart met fase 1 van omgekeerd inzamelen.

² van afval naar grondstof, van idee naar aanpak, van betalen naar belonen, ROVA, 8 juli 2011

³ Halfjaarrapportages, ROVA, september 2012

3 Resultaten

3.1 Restafval

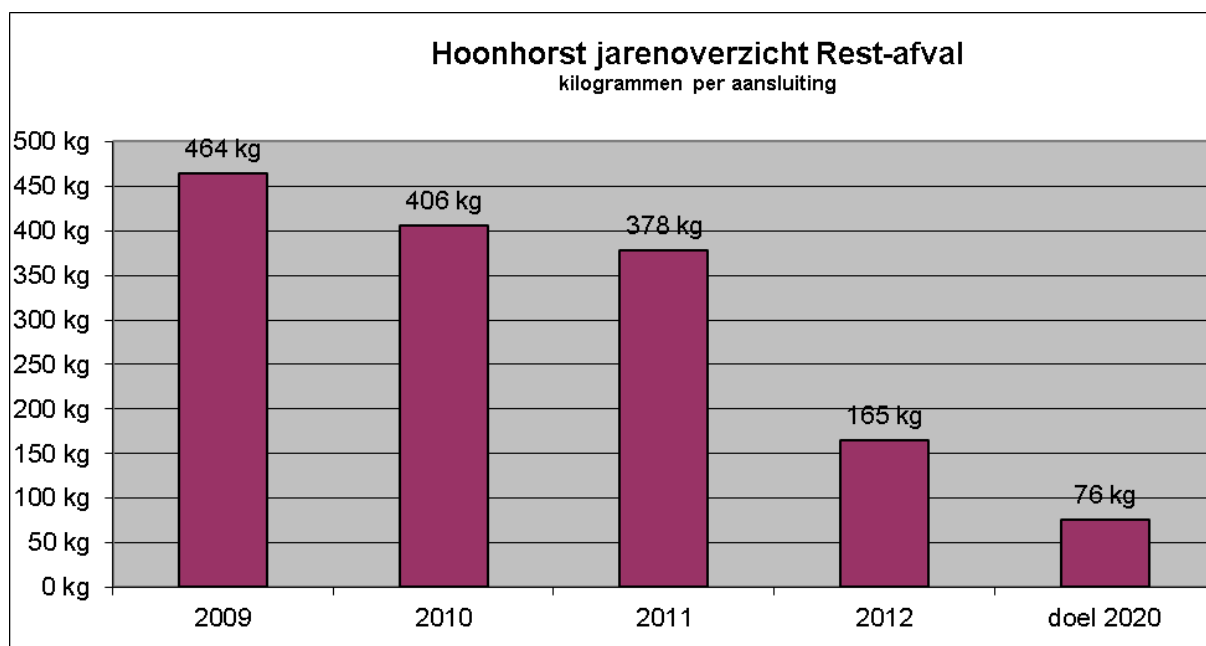
<i>Hypothese:</i>	Het aantal aanbiedingen en de hoeveelheid restafval daalt. Het aandeel herbruikbare materialen in het restafval neemt af.
<i>Doelstelling 2020:</i>	Realisatie van 76 kg restafval per huishouden per jaar;

In 2011 is in Hoonhorst per huishouden 378 kg restafval ingezameld. Het doel – te bereiken in het jaar 2020 - ligt op 76 kg per huishouden (30 kg per inwoner). Voor het bereiken van de doelstelling is een daling van grofweg 80% noodzakelijk.

Hoeveelheid

In het eerste halfjaar 2011 werd in Dalfsen⁴ gemiddeld 200 kg restafval per huishouden ingezameld. In het eerste halfjaar 2012 is in Hoonhorst gemiddeld 83 kg restafval per huishouden ingezameld. Dit is een daling van 117 kg per huishouden (-59%).

Het doel is om in 2020 een vermindering van restafval te genereren tot 76 kg per huishouden per jaar. In figuur 2 is de prognose voor het jaar 2012 geschetst op basis van de halfjaarcijfers van het eerste halfjaar van 2012.

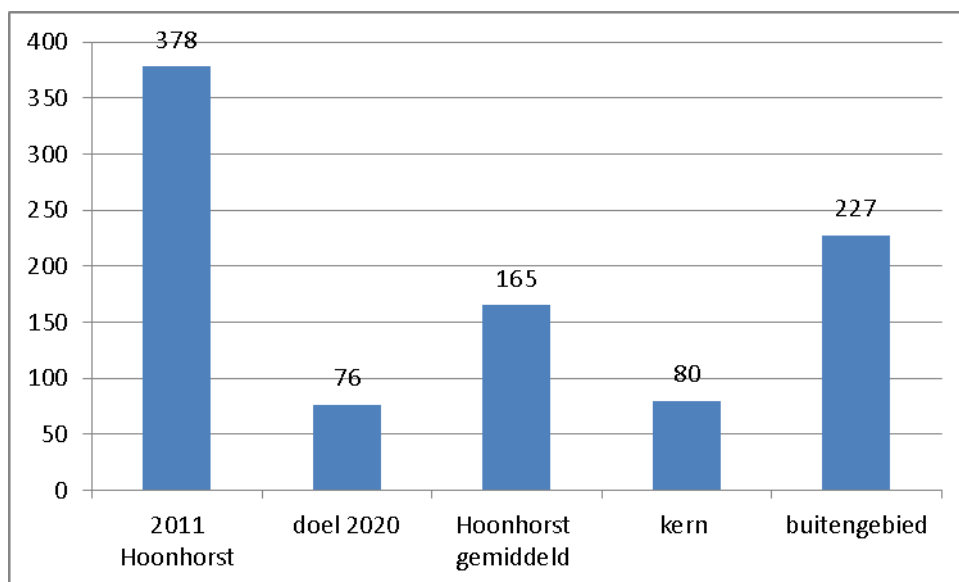

Figuur 1: Ontwikkeling restafval in kg per aansluiting vanaf 2009

Gezien het verschil in inzamelmiddel voor restafval tussen de kern en het buitengebied zijn ook deze resultaten gemonitord. In de kern wordt op basis van de resultaten van het eerste halfjaar het gestelde doel van 76 kg per huishouden nagenoeg gehaald.

⁴ Voor Hoonhorst is geen 1e half jaarcijfer bekend (het nulonderzoek Hoonhorst is uitgevoerd in 2^e helft 2011)

In het buitengebied is sprake van een substantiële daling (40%) maar wordt het gestelde doel op basis van deze prognoses niet gerealiseerd. Opvallen is dat in de inzamelronden in maart en april (snoeiseizoen) een toename van de hoeveelheid restafval ten opzichte van de andere inzamelronden meetbaar is. In het snoeiseizoen wordt vermoedelijk een overschot van snoeiafval afgevoerd via de restafvalcontainer (afvolgedrag).

Figuur 2: prognose restafval in kg per huishouden met onderscheid kern en buitengebied.

Voor het buitengebied is het aanbiederpercentage van de restafvalcontainer in 2011 vergeleken met het eerste half jaar van 2012. Doordat de frequentie van de inzameling van restafval van 1 keer in de 2 weken naar 1 keer in de 4 weken is gegaan is aan de ene kant de verwachting dat het aanbiederpercentage hoger ligt. Aan de andere kant kan door het goed scheiden van het restafval en grondstoffen het aanbiederpercentage restafval juist dalen. In het eerste half jaar zien we een gelijk aanbiederpercentage voor restafval in het buitengebied als in 2011 (beide 40%).

In de eerste drie maanden van 2012 heeft ruim 40% van de huishoudens in de kern nog geen aanbieder restafval gedaan. Dit is in het tweede kwartaal afgenomen tot 26%; een duidelijke afname maar nog steeds een relatief grote groep huishoudens heeft geen aanbieder van restafval gedaan in het eerste halfjaar van 2012. Gezien de toename in gescheiden aangeboden grondstoffen en de daling van de hoeveelheid restafval is waarschijnlijk een deel te verklaren door goed scheidingsgedrag.

Samenstelling restafval

De samenstelling van het restafval is in 2012 vergeleken met de gemiddelde samenstelling van het restafval in 2010/2011. Ook hier is onderscheid gemaakt tussen de kern en het buitengebied vanwege het verschil in inzamelmiddel.

Dit levert het volgende beeld op in kg nog te scheiden grondstoffen per aansluiting op basis van de prognose voor de hoeveelheid restafval voor 2012:

Aanwezig in restafval	in kg per aansluiting					
	2011		2012		verschil	
	kern	buiten	kern	buiten	kern	buiten
Groente en Fruit	63	61	25	50	37,8	10,6
Tuin	14	16	8	8	5,7	8,0
Papier herbruikbaar	24	19	1	9	22,8	10,2
Luiers	32	35	20	25	11,7	10,0
Papier overig	24	17	3	7	20,9	9,6
Glas	14	10	3	7	10,7	3,4
Textiel	22	27	1	9	21,3	17,6
Kunststofverpakkingen	14	16	2	8	12,0	8,0
overig plastic	25	37	3	28	21,9	8,8
metaal	16	19	2	9	14,2	10,5
apparaten	5	3	0	2	4,6	1,5
hout	12	9	0	10	11,4	-0,9
drankenkarton	18	15	1	7	17,3	7,9
Totaal herbruikbare materialen in restafval	283	284	69	179		

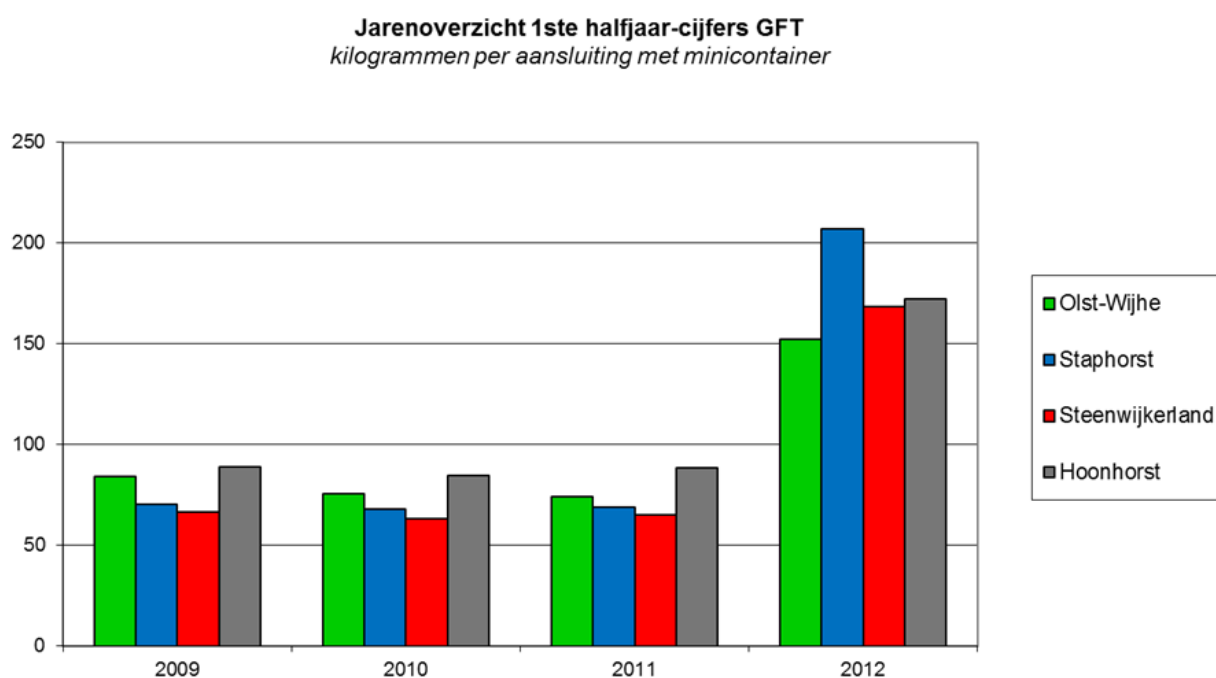
Omgekeerd Inzamelen richt zich met name op het verbeteren van de scheiding van GFT, (herbruikbaar) papier, textiel, kunststoffen verpakkingen en droge herbruikbare materialen. Zowel in kern als in het buitengebied zien we een afname in het restafval van herbruikbare materialen. Er is wel een verschil in de mate van afname tussen de kern en het buitengebied. In de kern zien we voor de meeste herbruikbare materialen een scherpere afname dan in het buitengebied. Het buitengebied lijkt vooral “achter te blijven” bij de kern met de fracties: groente en fruit (opvallend: tuinfractie haast geen verschil), overig plastic (kunststof niet nedvang), papier, hout en drankenkarton.

3.2 GFT

<i>Hypothese:</i>	Het aantal aanbiedingen en de hoeveelheid GFT per huishouden stijgt.
<i>Doelstelling 2020:</i>	Gescheiden inzameling van 400 kg GFT per huishouden per jaar.

Op basis van de hoeveelheid ingezameld GFT in de kern in 2011 en de hoeveelheid nog aanwezig GFT in het restafval is tenminste een opbrengst van 250 kg GFT te verwachten. Door het invoeren van het nultarief en de herintroductie van de GFT-inzameling in het buitengebied verwachten we circa 400 kg GFT per huishouden in te gaan zamelen.

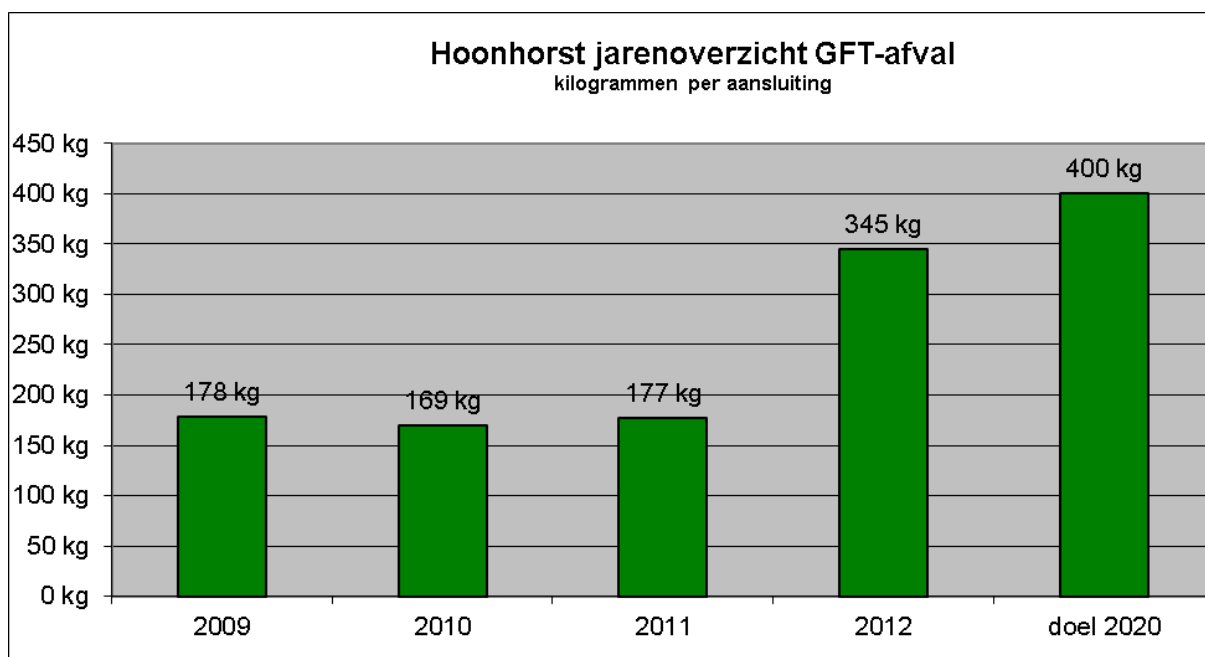
Hoeveelheid

Figuur 3: eerste half jaar cijfers kg GFT per huishouden vanaf 2009

In het eerste half jaar van 2011 is in Hoonhorst gemiddeld 89 kg GFT per huishouden ingezameld. In het eerste half jaar van 2012 is dit gemiddelde gestegen naar 172 kg per huishouden. Dit is een stijging van gemiddeld 83 kg, oftewel **+93%**.

Figuur 3 geeft weer dat ook in de andere drie gemeenten waar Omgekeerd Inzamelen is ingevoerd een forse stijging van de hoeveelheid GFT heeft plaatsgevonden.

Figuur 4: prognose GFT in kg per huishouden

Figuur 4 geeft weer dat de respons van GFT vanaf 2009 redelijk stabiel is tot 2012. Omgekeerd Inzamelen brengt in 2012 hierin verandering. De respons van 2012 is op basis van de resultaten van het eerste half jaar geëxtrapoleerd voor heel 2012. In Hoonhorst wordt na verwachting gemiddeld 345 kg GFT per huishouden per jaar gescheiden aangeboden/ingezameld. Dit is een stijging van 168 kg ten opzichte van 2011 (+95%). Let wel: in het voorjaar van 2012 waren de weersomstandigheden optimaal voor GFT. In andere weersomstandigheden zal de totale hoeveelheid GFT waarschijnlijk afnemen. De doelstelling voor GFT voor 2014 is behaald, maar deze proef is gericht op de situatie in 2020 waarbij het doel voor GFT op 400 kg per huishouden per jaar gesteld is.

Aanbiedingen

In 2011 was het aanbodpercentage voor de container voor GFT gemiddeld 21%. Met het invoeren van het nultarief op de GFT-container was de verwachting dat de inwoners meer gebruik zullen maken van de GFT-container. In het eerste halfjaar van 2012 meten we een verhoging naar 51%. In het buitengebied werd tot 1 januari 2012 geen GFT ingezameld. In het eerste halfjaar in 2012 is het aanbodpercentage in het buitengebied 20%.

3.3 Droge en herbruikbare materialen

<i>Hypothese:</i>	De hoeveelheid kunststofverpakkingen per huishouden stijgt en de andere droge herbruikbare materialen worden ook gescheiden aangeboden.
<i>Doelstelling 2020:</i>	Gescheiden inzameling van 130 tot 135 kg droge herbruikbare materialen per huishouden per jaar.

Uit de verschillende pilots die in het ROVA werkgebied zijn gehouden⁵ is gebleken dat 55 kg kunststof per aansluiting per jaar een reële verwachting is bij een huis-aan-huis inzameling met minicontainers. Naast de inzameling van kunststof wordt in Hoonhorst ook de overige droge en herbruikbare materialen gescheiden ingezameld. Op basis van de sorteeranalyses uit het ROVA-werkgebied met dezelfde stedelijkheidsklasse is een voorspelling gedaan over het te behalen doel. Het betreft een inschatting, omdat sorteeranalyses een momentopname zijn, maar de resultaten geven wel een indicatie van de potentie. Uitgaande van een hoog ambitieniveau zou circa 90% van alle droge en herbruikbare materialen uit het restafval gehaald moeten kunnen worden (130 tot 135 kg per aansluiting aan droge en herbruikbare materialen).

Hoeveelheid

De prognose voor droge en herbruikbare materialen is op basis van de resultaten van het eerste halfjaar 2012 circa 116 kg per huishouden. Het gebruik van de DHM container, uitgedrukt in aanbodpercentage, is met 80% hoog en ligt in de kern (88%) hoger dan in het buitengebied (75%).

Samenstelling droge en herbruikbare materialen

De ingezamelde droge en herbruikbare materialen worden bij ROVA handmatig gesorteerd. In onderstaande tabel ziet u de totaal ingezamelde hoeveelheid en samenstelling van de droge herbruikbare materialen in kg per aansluiting.

Fractie	prognose 2012
Kunststof	85
Drankenkartons	9
Textiel	9
Blik Ferro	7
AEEA	3
Hout	3
Totaal	116

Uit de resultaten van de sorteeranalyses van het restafval blijkt dat er meer droge en herbruikbare materialen gescheiden worden aangeboden. Deze resultaten bevestigen de hypothese dat inwoners de kunststofverpakkingen maar ook de andere droge en herbruikbare materialen gescheiden aanbieden.

Voor textiel is gecommuniceerd dat de inwoners het vieze en kapotte textiel (materiaal hergebruik) kwijt kunnen in de container voor de droge en herbruikbare materialen. De

⁵ Evaluatie pilots restafvalvermindering 2011

inzameling van het herdraagbare textiel (product hergebruik) is ongewijzigd gebleven. De hypothese achter deze aanpak voor textiel is dat het textiel in het restafval vooral kapot/vies textiel betreft. Dit wordt ook onderbouwd met de resultaten van het eerste bewonersonderzoek. Een hoog percentage respondenten geeft aan vies en kapot textiel (70%) in de grijze container te doen. In het tweede bewonersonderzoek is het percentage respondenten dat vies en kapot textiel bij het restafval doet gedaald naar 25% voor vies textiel en 7% voor kapot textiel. Opvallend is dat 21% het herdraagbare textiel nu ook in de container voor DHM doet, terwijl deze daar niet voor is bedoeld.

3.4 Papier

<i>Hypothese:</i>	De hoeveelheid papier in het restafval daalt door inzet van een minicontainer aan huis.
<i>Doelstelling 2014:</i>	Gescheiden inzameling van 190 kg papier per huishouden per jaar en significantie daling hoeveelheid herbruikbaar papier in het restafval.

Bij omschakeling naar het huis-aan-huis inzamelen van papier met behulp van minicontainers, weten we uit ervaring dat de totale hoeveelheid ingezameld oud papier met circa 15% afneemt als gevolg van het wegvallen van het aandeel bedrijfspapier. Uit de eerste resultaten van de pilots en de ervaringen elders, waar huis-aan-huis oud papier met behulp van een minicontainer wordt ingezameld, weten we dat een huis-aan-huis inzameling van papier ook leidt tot een daling van de hoeveelheid herbruikbaar oud papier in het restafval.

De doelstelling voor de gescheiden inzameling van papier is om tenminste het niveau te bereiken van de gemeenten uit het ROVA-verzorgingsgebied waar al met een minicontainer papier aan huis wordt ingezameld. In Zwartewaterland was dat bijvoorbeeld in 2010 ruim 190 kg per huishouden. De verwachting is dat door economische crisis en toenemende digitalisering de hoeveelheid papier daalt (in 2011 is in Zwartewaterland 3% minder papier ingezameld dan in 2010).

Hoeveelheid

De prognose 2012 voor de inzameling van papier met minicontainers ligt in Hoonhorst op dit moment op 174 kg per huishouden. In de verzamelcontainer voor papier is de prognose voor 2012 86 kg per huishouden.

papier in kg per aansluiting	prognose
huis aan huis	174
verzamelcontainer Dedemschool	86
totaal	260

Het gebruik van de papiercontainer, uitgedrukt in aanbodpercentage, ligt in de kern (78%) hoger dan in het buitengebied (52%). Uit het bewonersonderzoek blijkt dat met name bewoners uit het buitengebied ook gebruik maken van verzamelcontainers, ook van verzamelcontainers buiten Hoonhorst. De hoeveelheid papier ingezameld met de verzamelcontainer moet met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd omdat ook inwoners van buiten Hoonhorst hier gebruik van kunnen maken.

De effectiviteit van de maatregelen voor papier kan vooral worden gemeten aan de hand van de sorteertanalyses van het restafval. Uit de resultaten van de sorteertanalyses blijkt een duidelijke afname van de hoeveelheid papier.

4 Bewonersonderzoek

De doelstelling van het tweede bewonersonderzoek, de zogenaamde één-meting, is inzicht verkrijgen in het huidige gedrag, de houding en kennis van de inwoners in Hoonhorst en in hoeverre dit is veranderd gedurende de proef. In het bijzonder willen we in de één-meting nader onderzoek doen naar mogelijke verklaringen tussen het verschil in resultaat in ingezamelde hoeveelheid restafval tussen de kern en het buitengebied. Daarnaast is onderzocht hoe de inwoners van Hoonhorst de proef en de nieuwe manier van inzamelen beoordelen.

De totaal response van 35% is voldoende om significante uitspraken te doen. Echter een te kleine score om significante uitspraken te doen op de verschillen tussen kern en buitengebied, wel kunnen de resultaten een indicatie geven of er een trend waarneembaar is.

Afvalscheidingsgedrag

Op basis van de resultaten zien we een duidelijke verbetering in het scheiden van afval in Hoonhorst. De respondenten geven aan GFT (44,4%), papier (12,5%) en plastic (64%) beter te zijn gaan scheiden dan voor de proef. De respondenten zijn over het algemeen tevreden over de ledigingfrequenties van alle deelstromen. Het meest ontevreden zijn de respondenten over de ledigingfrequentie van DHM.

Voor de inzameling van glas is nauwelijks een verschil gemeten tussen voor en na de proef.

Vies en kapot textiel werd voorheen veelal bij het restafval gedaan en nu zien we dat dit in de daarvoor bestemde DHM-container wordt gedaan (al is verdere verbetering mogelijk). Een ongewenste verschuiving is dat ook herdraagbaar textiel in de DHM-container wordt gedaan.

Kennis en Houding

De respondenten van Hoonhorst lijken goed te weten waar zij hun herbruikbare stromen kunnen aanbieden en wat er vervolgens mee gebeurt. De kennis over de verwerking van GFT is ten opzichte van de nulmeting toegenomen. Opvallend is de stijging (van 35% naar ruim 46%) van het aantal respondenten dat in de veronderstelling is dat het restafval eerst nog gesorteerd wordt en daarna hergebruikt en/of gerecycled.

Ten opzichte van de nulmeting zien we een verschuiving van bewust gedrag (milieu, geld) naar automatisch gedrag (kleine moeite, uit gewoonte). De respondenten hebben sterker het idee voldoende aan afval scheiden te doen dan voorafgaand aan de proef. Een verdere verbetering is volgens de respondenten te behalen door vaker de containers te ledigen. Zeer waarschijnlijk wordt vooral de DHM-container bedoeld. Bijna 25% van de respondenten geeft aan dat door bewuster inkopen te doen de hoeveelheid restafval zou kunnen verminderen.

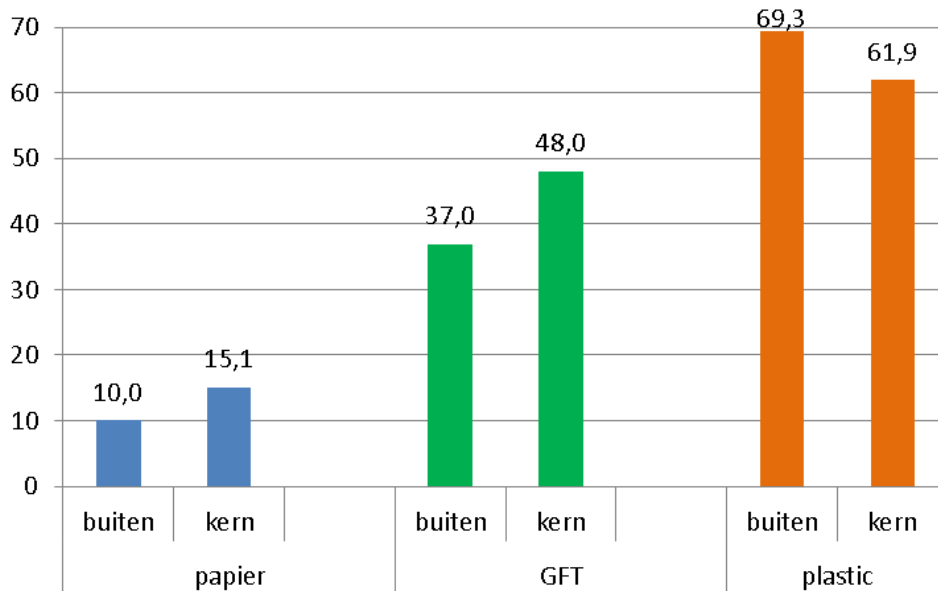
Tevredenheid

83% van de respondenten is tevreden over de proef en de huidige manier van inzamelen. De respondenten die ontevreden zijn geven als voornaamste reden de ledigingfrequentie van de DHM-container.

Verskil kern en buitengebied

Bij het splitsen van de resultaten naar kern of buitengebied kunnen geen statistisch betrouwbare uitspraken worden gedaan, maar zijn de resultaten wel een indicatie of een trend waarneembaar is.

In figuur 5 is het percentage respondenten weergegeven dat aangeeft door de proef beter te zijn gaan scheiden.

Figuur 5: uitkomst bewonersonderzoek “ik ben door de proef beter gaan scheiden”

In het buitengebied ligt het percentage respondenten die aangeven de fracties GFT en papier beter te zijn gaan scheiden lager dan in de kern. Voor papier kan dit (gedeeltelijk) worden verklaard door het gebruik van een verzamelcontainer. Inwoners uit het buitengebied maken meer dan in de kern gebruik van de verzamelcontainer. Inwoners uit het buitengebied deden dat ook al voorafgaand aan de proef. Voor GFT is vermoedelijk het continueren van thuis-composteren een verklaring. De container voor droge en herbruikbare materialen (voor de proef plastic /kunststofverpakkingen met zakken) heeft duidelijk effect en is zowel voor de kern als het buitengebied nieuw.

Verskil in kennis tussen respondenten uit buitengebied en de kern is nauwelijks vastgesteld. Uit de antwoorden op de vragen over houding, lijkt het of de respondenten in het buitengebied net iets minder gemotiveerd zijn om afval te scheiden.

Het verschil in resultaat in de gemeten hoeveelheid restafval tussen kern en buitengebied wordt, gezien de resultaten van dit bewonersonderzoek, niet of nauwelijks verklaard door verschil in kennis of houding. Waarschijnlijk wordt het verschil vooral veroorzaakt door het verschil in de inzamelstructuur voor restafval en het gebruik cq de acceptatie van containers voor GFT en papier (in buitengebied zijn minder GFT- en OPK-containers uitgezet).

Aanbevelingen

Met betrekking tot de inzamelfrequentie van de DHM-container is, gezien de hoge aanbodfrequentie (ruim 80% biedt de DHM container iedere 4 weken aan) en de ontevredenheid over de ledigingfrequentie (ruim 30%), de aanbeveling om de inzamelfrequentie van DHM te heroverwegen of naar aanvullende inzamelmogelijkheden te kijken.

Gezien de resultaten op kennis en houding is de aanbeveling in te zetten op aanvullende communicatie over verwerking van restafval, de inzameling van textiel (met ook aandacht voor het herdraagbare textiel) en de preventie mogelijkheden (bewust inkopen).

Ten aanzien van het verschil in de gemeten hoeveelheid restafval tussen kern en buitengebied is de aanbeveling te overwegen of aanvullende maatregelen of wijzigingen in de inzamelstructuur voor het restafval wenselijk zijn.

5 Conclusie en aanbevelingen

Er is een grote bereidheid om afval en grondstoffen gescheiden aan te bieden als de service op grondstoffen wordt verhoogd en het aanbieden van restafval wordt ontmoedigd. Dit blijkt zowel uit de inzamelresultaten, de sorteeranalyses als het bewonersonderzoek. Uit het bewonersonderzoek blijkt dat 83% van de respondenten tevreden is over de proef en de huidige manier van inzamelen.

In onderstaande tabel zijn de inzamelresultaten in kg per huishouden samengevat:

fractie	doel	prognose 2012
restafval kern	76	80
restafval buiten	76	227
Papier mini	190	174
GFT	400	345
DHM	130	116

Restafval

De hoeveelheid restafval is in het eerste halfjaar van 2012 ten opzichte van het 1^e halfjaar van 2011 (Dalfsen) met 59% substantieel gedaald. Hierbij is een opvallend verschil in de resultaten tussen de resultaten van de kern (-79%) en het buitengebied (-40%).

Het verschil in resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door het verschil in infrastructuur tussen de kern en het buitengebied. Verschil in kennis en houding tussen respondenten uit buitengebied en de kern is in het bewonersonderzoek nauwelijks vastgesteld.

In het bewonersonderzoek geven zowel de respondenten uit de kern als het buitengebied aan hun afval beter te scheiden dan voor de proef.

In de kern is de inzameling van het restafval meer ontmoedigd door het restafval te laten wegbrengen. Ook het aantal geaccepteerde containers voor grondstoffen (uitgedrukt als percentage van het totaal aantal huishoudens) en het gebruik (aanbiedpercentage) van de containers voor grondstoffen ligt in de kern hoger.

Tabel percentage geaccepteerde container voor grondstoffen

	papier	GFT	DHM
<i>kern</i>	99%	100%*	99%
<i>buitengebied</i>	90%	82%	94%
totaal	93%	91%	96%

* GFT containers waren al aanwezig voorafgaand aan de pilot

Tabel aanbiedpercentage containers grondstoffen

	papier	GFT	DHM
<i>kern</i>	78%	51%	88%
<i>buitengebied</i>	52%	20%	75%

De sorteeranalyses bevestigen het beeld dat inwoners meer afval zijn gaan scheiden dan vóór

de proef. Het buitengebied blijft achter bij de kern, met name voor de fracties groente en fruit, kunststof niet nedvang, papier, hout en drankenkartons.

GFT

De hoeveelheid gescheiden ingezameld GFT stijgt met 95% ten aanzien van 2011. Ook in het buitengebied wordt de GFT container (weer) aangeboden. De hoeveelheid ingezameld GFT per huishouden is in lijn met de resultaten die we in Steenwijkerland, Staphorst en Olst-Wijhe meten waar ook het nultarief voor GFT is ingevoerd (fase 1 van Omgekeerd Inzamelen).

De resultaten van het bewonersonderzoek en de sorteeranalyses bevestigen het resultaat van de inzameldata. Voorafgaand aan de proef gaf 5% van de respondenten uit de kern aan de container voor GFT eenmaal per twee weken aan te bieden. Na een halfjaar met de GFT container op nultarief geeft 49% van de respondenten uit de kern aan eenmaal per twee weken GFT aan te bieden. De helft van de responderen in het buitengebied geeft aan gebruik te maken van de GFT container, 37% geeft aan geen gebruik van de container voor GFT te maken. Als reden wordt thuiscomposteren of het niet hebben van een GFT-container genoemd.

Ook blijkt uit de sorteeranalyse een daling van de hoeveelheid GFT in het restafval waarbij het buitengebied achterblijft bij de kern. Opvallend is dat dit verschil vooral in de GF fractie wordt gezien. Mogelijk dat de tuinfractie meer gescheiden wordt door thuiscompostering dan de GF-fractie.

Papier

Het aanbodpercentage voor papier is in het buitengebied opvallend lager dan in de kern. Uit het bewonersonderzoek valt op dat het gebruik van de verzamelcontainer voor papier in het buitengebied veel hoger ligt, dit is een mogelijke verklaring voor het verschil in gebruik van de papiercontainer tussen de kern en het buitengebied. Daarnaast blijkt uit de sorteeranalyses dat inwoners uit de kern het papier beter scheiden van het restafval dan inwoners uit het buitengebied.

DHM

De inzameling van DHM is succesvol, een hoog percentage van de huishoudens heeft een DHM-container en het gebruik (aanbiedpercentage) in het eerste half jaar van 2012 is hoog. Ook uit het bewonersonderzoek en de sorteeranalyses blijkt het succes van inzameling van DHM aan huis. In het bewonersonderzoek zijn tussen de kern en het buitengebied geen opvallende verschillen gemeten als het gaat om het aanbieden van de DHM-container of de tevredenheid over de ledigingfrequentie. Gemiddeld geeft 64% van de respondenten aan meer plastic te zijn gaan scheiden door de DHM-container. Uitgesplitst naar kern en buitengebied geldt dat 62% van de respondenten in de kern meer plastic is gaan scheiden en 69% van de respondenten van het buitengebied. Opvallend is dat uit de sorteeranalyses voor zowel kern als voor buitengebied een daling is gemeten van DHM-fractie in het restafval, maar dat het buitengebied achterblijft bij de kern voor kunststof niet nedvang, papier, hout en drankenkartons.

Uit het bewonersonderzoek blijkt dat ruim 30% van de respondenten ontevreden is over de ledigingfrequentie van DHM. Van de 87 respondenten die gebruik hebben gemaakt van het opmerkingen vak gaan 86 opmerkingen over de onvoldoende capaciteit en/of te lage ledigingfrequentie.

Aanbevelingen en bespreekpunten

Verschil kern en buitengebied

Het verschil in inzamelresultaat tussen kern en buitengebied wordt ook gemeten in de sorteeranalyses en in het aangegeven gedrag in het bewonersonderzoek. Het verschil wordt waarschijnlijk voornamelijk veroorzaakt door het verschil in infrastructuur tussen de kern en het buitengebied. Een verschil in kennis en houding tussen respondenten uit buitengebied en de kern is in het bewonersonderzoek nauwelijks vastgesteld.

De aanbeveling is om te overwegen of aanvullende maatregelen en/of wijzigingen in de inzamelstructuur voor het restafval in het buitengebied wenselijk zijn. Hierbij kan gedacht worden aan een verdere ontmoediging op restafval.

Voor de inzameling van papier en GFT is het aan te bevelen om in communicatie gericht op het buitengebied aandacht te geven aan het gebruik van de papier en GFT-container. Voor papier is het daarbij belangrijk aan te geven dat ook de opbrengst van papier, ingezameld met de papier container aan huis, ten gunste komt van de verenigingen. Voor GFT met name in communicatie aandacht voor de GF fractie ook in relatie tot thuiscomposteren.

Aanbiedingen rest kern

In de eerste drie maanden van 2012 heeft ruim 40% van de huishoudens in de kern nog geen aanbieding restafval gedaan. Dit is afgenomen tot 26%, een duidelijke afname maar nog steeds een relatief grote groep huishoudens. Gezien de toename in gescheiden aangeboden grondstoffen en de daling van de hoeveelheid restafval is een deel te verklaren door goed scheidingsgedrag. In het bewonersonderzoek geeft 12,5% aan nog geen restafval te hebben aangeboden.

Voorstel is om een analyses te maken waarbij het aanbodgedrag in 2011 en 2012 vergeleken wordt. Dit om te onderzoeken in hoeverre goed scheidingsgedrag het aantal “nul aanbieders” voor restafval verklaart. Aanvullend zouden een aantal “nul aanbieders” kunnen worden geïnterviewd.

Capaciteit DHM-container

Met betrekking tot de inzamelfrequentie van de DHM-container is, gezien de hoge aanbodfrequentie (ruim 84% biedt de DHM-container iedere 4 weken aan) en de ontevredenheid over deze ledigingfrequentie (ruim 30%), de aanbeveling om de inzamelfrequentie van DHM te heroverwegen of naar aanvullende inzamelmogelijkheden te kijken. Een en ander in relatie met de aanpak na 1 januari 2013.

Inzet communicatie

Gezien de resultaten op kennis en houding is de aanbeveling in te zetten op aanvullende communicatie over verwerking van restafval, de inzameling van textiel (met ook aandacht voor het herdraagbare textiel) en de preventie mogelijkheden (bewust inkopen).

Hoe verder na 1 januari 2013?

De proef is op basis van deze halfjaarcijfers succesvol te noemen. De proef loopt tot 1 januari 2013 en een tijdig besluit over voortzetting dan wel aanpassing van de inzameling is wenselijk. Bij deze afweging is een aantal bepalende factoren:

- Besluitvorming in de gemeente Dalfsen ten aanzien van het invoeren van omgekeerd inzamelen voor de gehele gemeente.
- Hoe verder met papier inzameling in Hoonhorst? Met de twee verenigingen in Hoonhorst is door de gemeente alleen voor 2012 een afspraak gemaakt in afwachting van afspraken ten aanzien van het invoeren van omgekeerd inzamelen voor de gehele gemeente Dalfsen. Bij deze besluitvorming is het inzamelen van papier met containers aan huis in tijd naar voren geschoven. Dit betekent dat met de twee verenigingen in Hoonhorst nieuwe afspraken moeten worden gemaakt.
- De vergoedingen vanuit producentenverantwoordelijkheid.
- Mogelijkheden (technisch en financieel) van het nasorteren van de droge en herbruikbare materialen.